

Fagdag Orion

**”Forventinger til skoleoppmøte ligger i
veggene på Orion”**

«Hvordan kan de ansattes kunnskap om skolens fokus på livsmestring endre deres forventinger til skolenærvær for målgruppen på Orion?»

Forskningsspørsmål:

- Kan livsmestring i skolen sammenfalle med Orions verdier?
- Kan et fokus på livsmestring i skolen gjøre at de ansatte ser en større verdi for ungdommene i å delta i felleskapet skolen?
- Kan vi starte en prosess som får forventinger til skole til å sitte i veggene på Orion

Masteroppgave i karriereveiledning

- Aksjonsforskning
- 2 fagdager
- Logger fra dere/referat
- Ærlige svar

Hva sier forskningen?

Barn med barnevernserfaring:

- Har lave prestasjoner i skolen og utdanning
- Har store faglige utfordringer og presterer lavere enn sine jevnaldrende
- Utgjør de en stor andel av frafallsprosenten
- Utfordringer inn mot voksenlivet

SKOLERAPPORT

HVORDAN BEDRE SKOLERESULTATENE OG UTDANNINGSSITUASJONEN FOR BARN OG UNGE I
BARNEVERNET

«Institusjonsansatte må stille krav og ha forventninger til at barn og unge skal gå på og prestere på skolen».

TILTAK I DET STATLIGE BARNEVERNET

* Skoleansvarlig på alle institusjoner

* Opplæring for ansatte i statlige institusjoner

”Stille krav og ha forventninger til at barn og unge skal gå på og prestere på skolen”

- Hvilke forventinger har vi til skole for vår målgruppe?
- Hvilke utfordringer støter vi på?

Politiets operasjonssentral fikk melding om at en ungdom ønsket å ta sitt eget liv. Han hadde uttrykt det til venner, og de var redde og engstelige. Ungdommen ville i utgangspunktet ikke oppgi hvor han var, men han var ute og alene. Etter noe politiarbeid fikk vi kontakt med han, og gjorde en avtale om møtepunkt.

Kort tid etter kom en flott ungdom gående mot politibilen. Jeg åpnet armene og fikk en sterk omfavnelse. Vi ble stående slik en stund. Jeg slet med å holde tårene tilbake, og forsikret ungdommen om at det er mange mange mange som er glad i han, og som bryr seg. Etter en lang prat snakket jeg deretter med hans mor.

To dager etter hendelsen ringte jeg for å snakke med mammaen på nytt. Hun beskrev en vanskelig situasjon. Ungdommen hadde opplevd mye utenforskap og ensomhet siden overgangen fra ungdomsskolen til videregående. Mange har funnet nye venner og bekjente. Han opplevde seg som mislykket og alene. Spesielt vanskelig i helgene. Snapper og informasjon fra sosiale medier gjorde han smertelig klar over sin ensomhet. I tillegg til manglende mestring på en krevende skolearena. Nå har flere tidligere venner samlet seg rundt han. Mammaen ønsker at vi skal snakke om dette. Gutta sliter også med disse tingene. Denne flotte gutten var heldigvis åpen og ærlig. Mammaen ønsker at denne historien skal fortelles, og at temaet blir diskutert.

Hva kan vi konkret gjøre for å forebygge utenforskap? Vi vet at utenforskap, ensomhet og isolasjon er arnested til mye vondt. Manglende sosial fungering, manglende deltakelse i arbeidslivet, ekstremisme og andre konsekvenser. Flere arbeider i dag med temaet. Vi henvender oss nå til dere foreldre. Snakk med ungdommen om dette. Snakk om hva alle og en hver kan gjøre for å inkludere. Hvis ungdommen selv isolerer seg, snakk om det. Kast lys på det! Kontakt skole, foreldre, helsesøster og andre. Sammen blir vi sterkere.

Stortingsmelding 28 (2016)

Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet

- Utdanningssystemet er samfunnets viktigste bidrag til utvikling av barn og unges kunnskaper, ferdigheter og holdninger som grunnlag for å mestre eget liv i et demokratisk og mangfoldig samfunn.
- Regjeringens mål er at barnehager og skoler skal bidra til at barn og unges evner utvikles best mulig, uavhengig av bakgrunn og forholdene hjemme.
- Barn og unge har rett til å bli møtt med tillit og respekt, og har rett til medvirkning.
- Opplæringen skal gi den enkelte de beste forutsetninger for å utvikle verdier, kunnskaper og holdninger som har stor betydning både i nære mellommenneskelige relasjoner og i samfunnet.
- «Folkehelse og livsmestring» er 1 av 3 tverrfaglige satsningsområder i skolen

(Kunnskapsdepartementet, 2016)

Livsmestring eller ”å mestre livet”

- Hva legger du i ordet Livsmestring?
- Noter ned noen stikkord
- Deling i plenum

Livsmestring

Folkehelse og livsmestring

- gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg.
- utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet
- Gode helsevalg hos den enkelte, vil ha stor betydning for folkehelsen.
- forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv.
- elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.
- Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi.
- Se på verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner
- Lære å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner

Livsmestring og psykisk helse

- En manglende evne til å mestre livets utfordringer kan ses som en hovedårsak til psykisk helseplager, noe som i dag er et voksende problem for barn og unge
- Begrepet livsmestring har en positiv valør i forhold til at det omhandler en positiv mulighet for å oppleve mestring, utforske det ukjente, håndtere endringer, overvinne frykt og få en følelse av å ha lykket
- Livsmestring som kompetanse består av de ferdigheter og kunnskap som gjør barn og unge i stand til å håndtere både de positive og negative aspektene ved livet på en best mulig måte.

(Kunnskapsdepartementet, 2016; Prebensen & Hegstad, 2017).

Psykisk helse og livsmestring i skolens lovverk

- "*...elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine*" ([opplæringsloven§1-1](#)).
- *...Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet*
([Fra formålsparagrafen](#)).

Hvordan skal det foregå?

- Norsk: “det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle elevenes evne til å uttrykke seg skriftlig og muntlig. Dette gir elevene grunnlag for å kunne gi uttrykk for egne følelser, tanker og erfaringer, noe som er viktig for å håndtere relasjoner og delta i et sosialt fellesskap.” (Udir, 2020, s.3)
- Samfunnsfag: “reflektere over korleis identitet, sjølvbete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskete hendingar” (Udir, læreplan i samfunnsfag, 2020, s. 11)
- KRLE: “Faget bidrar til å utvikle elevenes evne til å reflektere over etiske spørsmål og problemstillinger som gjelder identitet, kjønn, seksualitet og psykisk helse.” (Udir, 2020, s. 4). I beskrivelsen kommer det frem at problemstillinger knyttet til psykisk helse skal være grunnlag for refleksjon i KRLE
- Matematikk: handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å kunne gi elevene mulighet til å utvikle kompetanse i personlig økonomi

- Naturfag: “det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å gi elevene kompetanse til å forstå sin egen kropp og ivareta sin egen fysiske og psykiske helse.” (Udir, 2020. s. 3).
- samtale om hva fysisk og psykisk helse er, og drøfte hvordan livsstil og trivsel påvirker helse” (Udir, 2020, s.7).
- gjøre rede for fysiske og psykiske forandringer i puberteten og samtale om hvordan dette kan påvirke følelser, handlinger og seksualitet” (Udir, 2020, s.8).
- Engelsk: tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle elevenes evne til å uttrykke seg skriftlig og muntlig på engelsk. Dette legger grunnlag for å kunne gi uttrykk for egne følelser, tanker, erfaringer og meninger.

(Utdanningsdirektoratet, 2017)

Livsmestring i skolen og verdier dere jobber etter

- Ser dere noen fellestrekk med sånn som dere jobber?
- Hvilke?
- Hva skjer om våre ungdommer går glipp av dette?

Oppsummering fra Fagdag 1.

Snakket om våre forventinger til målgruppens skolenærvær

Hva vi la i ordet livsmestring, ulike definisjoner

Livsmestring i skolen i praksis

Så på likheter mellom Livsmestring i skolen og verdier dere jobber etter

Hva skjer om våre ungdommer går glipp av fellesskapet skolen

Dere fylte ut evalueringslogger:

<p>1. Forventinger jeg har til målgruppens skolenærvær</p>	<p>Samarbeid med skolen, gode tilrettelagte skoletilbud øker forventningene, umotivert ungdom lave forventinger, forventingen tilpasset ungdom evne og ressurser, min tidvise lave forventing har sammenheng med at ungdommen ikke har samme mestringsfølelse som jevnaldrende, fleksibilitet i opplæringstilbudet øker forventningene, etablerte dagtilbud, liten forventning til prestasjoner,</p>
<p>2. Likheter i Orions verdier og livsmestring i skolen</p>	<p>Fysisk og psykisk helse, relasjoner, økonomi, sosial kompetanse, inkluderende, mestring, at kompetanseheving av MT og lærere bidrar til livsmestring, styrke selvtillit og selvinnsikt, møte de der de er, bevisstgjøre normalitet, muligheter til å nå egne mål, RÅD: Bufetats verdier som er Respekt, Åpenhet og Deltakelse, TBO, forstå egne følelser og handlingsmønstre, institusjonsplanen</p>
<p>3. Hva oppdaget du i dag?</p>	<p>At mine forventinger spiller en stor rolle, om jeg øker mine forventinger vil skolenærværet øke betraktelig, tett oppfølging, tverrfaglig samarbeid, at mine forventinger bidrar til at målgruppen mester livet, lært at mye av det som er viktig for våre ungdommer er omtalt i læreplanen, ser viktigheten av at målgruppen deltar i skolen og det øker mine forventinger, lære mer om temaet, lære om «psykt normalt», at det rundt ungdommen spiller inn på mine forventinger, større bevissthet rundt egne holdninger, viktig vi engasjerer oss, internbestemmelser bør styrkes</p>

Tilrettelagt undervisning

Opplæringsloven:

- **§ 1-3 Tilrettelagt opplæring**

Opplæringa skal tilpasses evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lærekandidaten.

- **§ 5-1 Rett til spesialundervisning**

Elever som ikkje har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har rett til spesialundervisning.

(Kunnskapsdepartementet, 1998).

TBO og Livsmestring i skolen

Karen Ringereide og Siri L Thorkildsen

Trygghet

- Snakke med ungdommen om fysisk trygghet i klasserommet, hva skal til for at ungdommen føler seg trygg på skolen.
  - **Relasjonell trygghet:** tidligere traumer kan føre til at ungdommen ikke føler seg trygg på lærer, snakk om dette, sett det i en sammenheng med tidligere erfaringer
-

- **Emosjonell trygghet:** finne den ene personen på skolen som kommer ungdommens følelser i møte, som ser bak adferden og som forstår.
- **Kulturell trygghet:** det å bo på institusjon kan oppleves som en kulturell utrygghet. Viktig at ungdommen føler seg inkludert, og la ungdommen bestemme hva som skal deles om hvor den bor.

Relasjon

- Alle barn og unge trenger tilknytning
- For å lære seg dette trenger de noen å samspille med, skolen er en arena for dette
- Jobb med de dårlige erfaringene, nye dannes
- Forslag: få ungdommen til å skrive ned minst 1 person på skolen de stoler på. Lag avtaler om at ungdommen kan oppsøke denne personen om det blir vanskelig

Regulering

” Du kan ikke oppføre deg som en 5 åring, ta deg sammen! Det er andre i klasserommet her og!”

- «Trygghet og relasjon før oppdragelse»
- Hva kan vi gjøre for ungdommen vår her?
- læringssamtaler
- elevsamtaler
- triggerkartlegging

Mestring

- Handler om både følelshåndtering og faglig mestring
  - Hvilke mestringsstrategier bruker elevene i møtet med krav og utfordringer?
  - Elever kan ofte ha dårlige erfaringer med skolefaglig mestring og ha liten tro på egne evner og ferdigheter
  - Emosjonell mestring: gi eksempler
  - Faglig mestring: gi eksempler
- (Ringsereide og Thorklidsen, 2019).

LINK –
Livsmestring
i norske
klasserom
RVTS

- Et undervisningsopplegg som omsetter opplæringslovens og Kunnskapsløftets generelle del om at skolens oppgave er å sette barn og unge i stand til å håndtere livet.
  - Opplegget omsetter bestemmelsene til praktisk arbeid i klasserommene.
-

Hva ønsker skolen med Livsmestring?

Hva ønsker skolen

- Inkluderende skolefellesskap, motvirke utenforskap
- Lære å håndtere sosiale relasjoner
- Utvide begrepet læring, også «lære om livet»
- Å kunne møte problemer og utfordringer i livet og i skolen
- Forstå og håndtere følelser, bedre psykisk helse
- Tilpasse seg endringer i livet, endringer i arbeidslivet
- Konsekvenser av levevaner, rusmidler, økonomi, seksualitet

Hva kan Orion gjøre?

- Fra teori til praksis
- Skolens intensjon, virkeligheten?
- Hva kan Orion gjøre for å håndheve målgruppens rettigheter
- Hvilket handlingsrom har Orion?

Veien videre?

Litteraturliste

- Bufdir. (2014). *Hvordan bedre skoleresultatene og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernet*. Retrieved from Bufdirs Publikasjoner: https://bufdir.no/Bibliotek/Bufdirs_publicasjoner/Dokumentside/?docId=BUF00002557
- Prebensen, C., & Hegstad, R. (2017). *Livsmestring i skolen – for flere små og store seire i hverdagen*. Retrieved from LNU.no: <https://www.lnu.no/wp-content/uploads/2017/01/lis-sluttrapport-1.pdf>
- Ringereide, K., & Thorkildsen, s. L. (2019). *Folkehelse og livsmestring i skolen*: Pedlex.
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), (1998). Kunnskapsdepartementet. (2016). *Fag- Fordypning- Forståelse: En fornyelse av kunnskapsløftet*. Regjeringen.no Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/sec1>
- Utdanningsdirektoratet. (2017b). Overordnet del: Folkehelse og livsmestring. from Utdanningsdirektoratet